

NATIONALSPRÅKSBAROMETERN 2023

DEL 1: Nationalspråken och engelskan

Enkät om nationalspråkens värde och betydelse
samt engelskans ställning i det finländska samhället

NATIONALSPRÅKSBAROMETERN 2023

Eget språk rf:s arbetsgrupp:

Forskningschef Marja Alkio, MBA, FM, engelsk filologi

Forskningskoordinator Jeongdo Kim, FT, finska och finskugriska språk och kulturer

Enkätens utförande och statistiska analys:

Kantar Public (Verian), forskningsdirektör Mikko Hormio

Nationalspråksbarometern 2023 genomförs med stöd av
Svenska kulturfonden och Finska Kulturfonden.

INNEHÅLL

Nationalspråksbarometern 2023	4
Nationalspråksbarometerns struktur	5
Utförande och material	6
Bakgrundsvariabler	7
Forskningsteman och frågor	8
Tema 1: Nationalspråkens värde och betydelse	9
Tema 2: Engelskan i det finländska samhället	16
Tema 3: Gemensamma språk och jämlikhet	24
Huvudsakliga iakttagelser	31
Bilagor	34

Nationalspråksbarometern 2023

UNDERSÖKNINGENS BAKGRUND OCH MÅL

Samhällsdebatten om nationalspråkens ställning och den ökade användningen av engelska i det finländska samhället har varit relativt livlig redan i flera års tid. Språkvetare och övriga sakkunniga har uttryckt sin oro över finskans och svenskans ställning under tiden som engelskan har vunnit terräng som ett tredje standardspråk i det finländska samhället.

Samtidigt har man å andra sidan presenterat mål för hur ett flerspråkigt Finland kunde byggas, så att kunskaper i finska eller svenska inte skulle vara nödvändiga, utan bland annat samhällets tjänster kunde ordnas ännu mer omfattande på engelska eller även på andra främmande språk.

Den offentliga debatten och det språkpolitiska strategiarbetet har emellertid saknat forskningsdata om finländarnas värderingar och attityder samt vilja i allmänhet. Vill finländarna värna om ett nationalspråkigt Finland eller är man redo att i allt högre grad använda engelska parallellt med nationalspråken eller till och med istället för dem? Ser finländarna samma nackdelar och hotbilder med ökad användning av engelska såsom bland annat många språkforskare har presenterat? Behöver nationalspråken stöd av striktare reglering? Med vilka åtgärder vill finländarna stärka finskans och svenskans ställning?

Nationalspråksbarometern 2023 söker svar på dessa frågor, och strävar efter att producera data bland annat som stöd för språkpolitiskt strategiarbete.

UNDERSÖKNINGENS BEGRÄNSNING

Barometerns granskningsperspektiv är samhälleligt: vilket språk ska man använda i Finland när man kommunicerar utanför den närmaste kretsen eller språkgemenskapen med andra finländare och personer som bor i Finland i samband med utbildning, arbetsliv, som användare av offentliga och privata tjänster samt i sociala funktioner. Barometern behandlar inte användningen av engelska i internationella sammanhang, nationalspråkens inbördes ställning eller inhemska minoritetsspråk.

GENOMFÖRD I SAMARBETE MED FORSKNING SINSTITUT

Enkäten är genomförd i samarbete med forskningsinstitutet Kantar Public (Verian). Frågorna har planerats i ett samarbete mellan Eget språk rf och Kantar Public, och Kantar Public har utfört enkätens datainsamling och statistiska analys. Eget språk rf svarar för forskningsrapportens innehåll. Enkäten Nationalspråksbarometern 2023 har genomförts med hjälp av finansiering som beviljats av Svenska kulturfonden och Finska Kulturfonden.

KANTAR PUBLIC

Nationalspråksbarometerns struktur

Nationalspråksbarometern är baserad på en omfattande enkät med 1 338 respondenter som Eget språk rf och Kantar Public utförde i september 2023. Nationalspråksbarometerns resultat publiceras i tre delar.

I första delen av Nationalspråksbarometern 2023-enkäten, Nationalspråken och engelskan, utreds finländarnas åsikter om nationalspråkens betydelse samt användningen av engelska som standardspråk i samhället.

Barometern behandlar bl.a. finländarnas uppfattningar om nationalspråkens värde som en del av den nationella identiteten samt betydelsen av gemensamma språk som grunden för ett effektivt och jämlikt samhälle. Den här delens teman inkluderar även frågor om invandring och integrering.

I del 2 och 3 som publiceras i slutet av året behandlas frågor om bl.a. utbildning, offentliga och privata tjänster, arbetslivet samt språkpolitisk styrning.

NATIONALSPRÅKSBAROMETERN 2023

DEL 1
NATIONAL-
SPRÅKEN OCH
ENGELSKAN

NATIONAL-
SPRÅKENS
VÄRDE OCH
BETYDELSE

ENGELSKAN I DET
FINLÄNSKA
SAMHÄLLET

GEMENSAMMA
SPRÅK OCH
JÄMLIGHET

DEL 2
UTBILDNING,
ARBETSLIVET,
OFFENTLIGA OCH
PRIVATA TJÄNSTER

UTBILD-
NING

ARBETS-
LIVET

OFFENTLIGA
TJÄNSTER

PRIVATA
TJÄNSTER

DEL 3
SPRÅKPOLITISK
STYRNING

SPRÅKPOLITISK
STYRNING

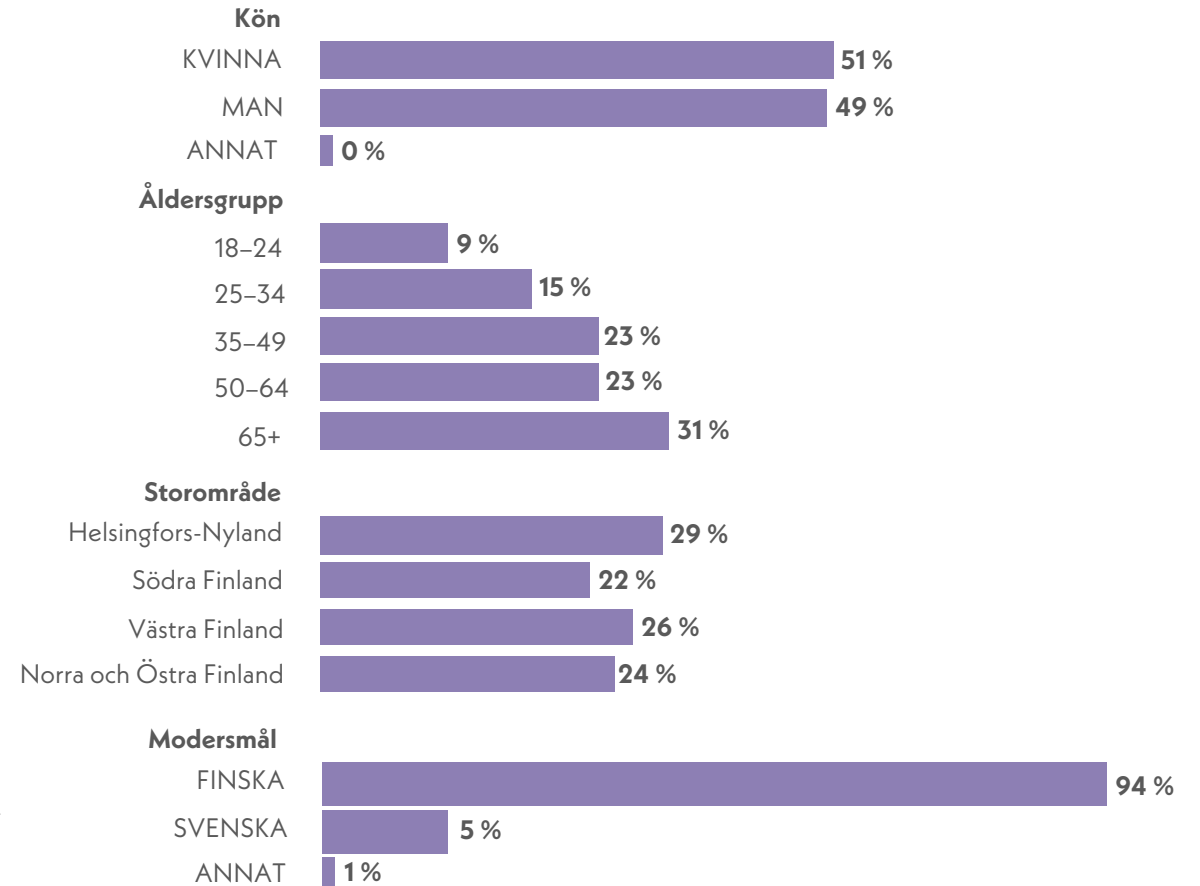
Utförande och material

Forskningsmaterialet är den enkät som Kantar Public utfört i sin internetpanel för fastlandsfinländare över 18 års ålder. Materialet representerar och har viktats att motsvara befolkningen i denna åldersgrupp enligt kön, respondentens språk och storområden. Strukturen hos viktade data presenteras i figur 1.

Respondenterna fick svara på frågor och påståenden, varav majoriteten bad om respondentens åsikt på en fyrgradig Likert-skala. Dessutom kunde respondenterna välja alternativet "kan inte säga". I slutet av enkäten hade respondenterna dessutom möjlighet att svara på den öppna frågan "Om du vill kan du ännu berätta om dina tankar om nationalspråkens ställning och engelskans roll i det finländska samhället."

Enkäten fick 1 338 svar, varav 309 besvarades på svenska. Ett överrepresenterat antal svenskspråkiga respondenter togs med i enkäten med separat urval för att statistiskt sett kunna dra mer tillförlitliga slutsatser av attitydskillnaderna mellan språkgrupperna.

Alla n-tal i denna rapport har angetts enligt en befolkningsviktning. Resultatets konfidensintervall är för totalresultatet $\pm 2,7$ %-enheter (50 % resultatnivå). Enkäten genomfördes under september 2023 på både finska och svenska. Det tog i genomsnitt 11 minuter att svara på enkäten.

Figur 1: Materialets struktur efter befolkningsviktning

Bakgrundsvariabler

BAKGRUNDSVARIABLER SOM SAMLATS IN I ENKÄTEN

I samband med enkäten gav respondenterna vissa sociodemografiska bakgrundsvariabler, som kan användas för att granska skillnaderna mellan olika respondentgrupper (bilaga 3).

På grund av urvalets storlek ska granskning av skillnader mellan respondentgrupperna beakta att skillnaderna mellan respondentgrupperna inte alltid är statistiskt signifikanta. Detta gäller särskilt de undergrupper där n-talet blir lågt. Mer information om konfidensintervallet presenteras i bilaga 1.

Bakgrundsinformationen som begärdes är bl.a. kön, ålder, ort, modersmål, ekonomisk situation, utbildningsbakgrund samt partipolitisk ståndpunkt.

PRESENTATION AV BAKGRUNDSVARIABLER

I denna rapport presenteras resultaten per fråga för alla respondenter. Bakgrundsvariabler presenteras i temaavsnittens sammanfattningar i den mån som de på ett statistiskt signifikant sätt förklarar attitydskillnaderna. Svarsfördelningen för alla frågor presenteras enligt väsentliga bakgrundsvariabler i bilaga 3.

En närmare granskning av attitydsegmenter i ljuset av bakgrundsvariablerna görs i 3:e delen av Nationalspråksbarometern.

GRANSKNING ENLIGT PARTIPOLITISK STÅNDPUNKT

Till presentationen av den partispecifika granskningen valdes de som stödde riksdagspartier. Vad gäller den partispecifika granskningen finns anledning att observera de särskilt låga n-talen för vissa partier, vilket beror på att cirka 1/3 av respondenterna (n=470) inte kunde eller ville svara på vilket parti de skulle rösta, meddelade att de inte tänker rösta eller meddelade att de stödjer något annat än ett riksdagsparti. Därför är den partispecifika granskningens n-tal 868.

Forskningsteman och frågor

TEMA 1: NATIONALSPRÅKENS VÄRDE OCH BETYDELSE

- K1: Att kunna ett nationalspråk är en väsentlig del av finskheten
- K2: Det är viktigt att alla i Finland kan antingen finska eller svenska
- K3: Att kunna ett nationalspråk är en förutsättning för att personen kan ses som finländare

TEMA 2: ENGELSKAN I DET FINLÄNSKA SAMHÄLLET

- K4: Ett engelskspråkigt Finland?
- K5: Engelska som undervisningsspråk och utbildningens kvalitet
- K6: Nationalspråken som primära undervisningsspråk på högskolor
- K7: Engelska som arbetsspråk på finländska arbetsplatser
- K8: Tjänster för konsumenter i första hand på finska och/eller svenska
- K9: Striktare lagstiftning som stöd för nationalspråken

TEMA 3: GEMENSAMMA SPRÅK OCH JÄMLIKHET

- K10: Snabb språkinlärning främjar integrationen
- K11: Engelskspråkiga offentliga tjänster fördröjer språkinlärningen
- K12: Är kravet på inlärningen av finska/svenska diskriminering?
- K13: Det är diskriminerande att betjäna konsumenter i Finland enbart på engelska
- K14: Invandrare ska i första hand tilltalas på finska eller svenska

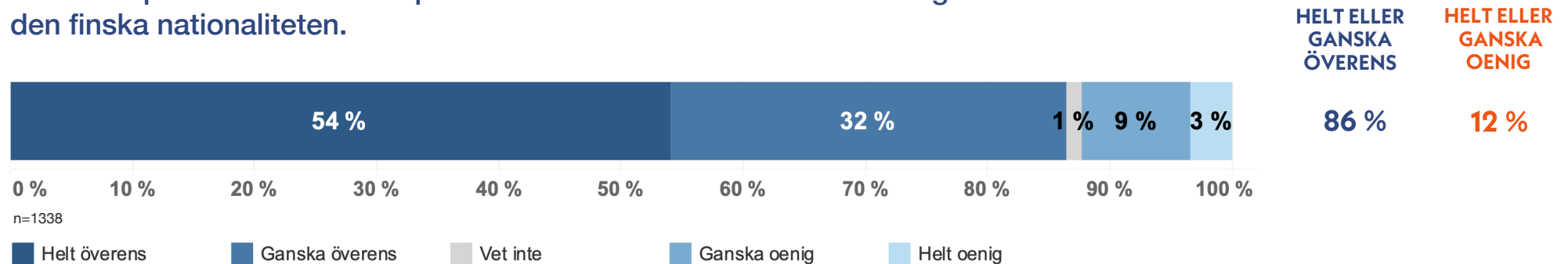

Tema 1: Nationalspråkens värde och betydelse

K1: Att kunna ett nationalspråk är en väsentlig del av finskheten

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Kunskaper i finska eller svenska är en väsentlig del av den finska nationaliteten."

Finländarna är nästan eniga om nationalspråkens betydelse som en del av finskheten. Att kunna nationalspråken är en väsentlig del av finskheten enligt 86 % av finländarna. Enbart 3 % av respondenterna är av helt annan åsikt om påståendet.

I de öppna svaren bland respondenterna som var av annan åsikt framträdde två attitydgrupper: respondenter som meddelar att de vill öka användningen av engelska i Finland, samt respondenter som motsätter sig svenskans ställning i Finland.

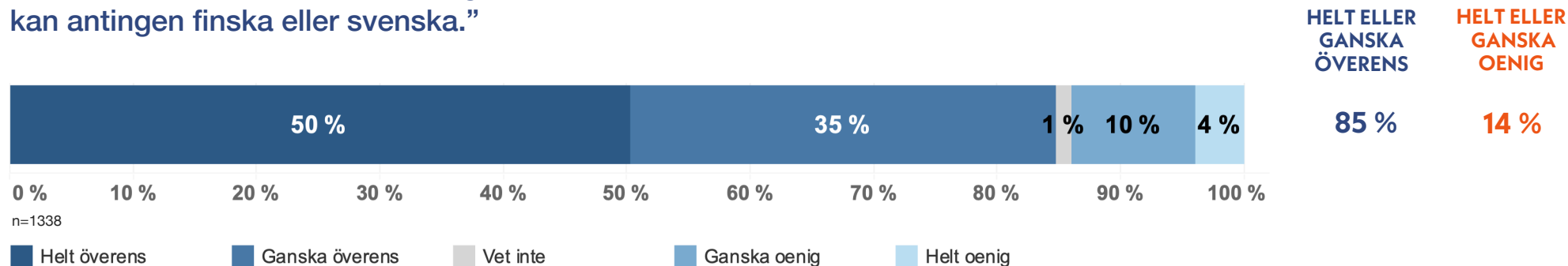
Bakom påståendet är tanken att en finländares modersmål kan vara finska, svenska, ett av de samiska språken, ett annat inhemskt minoritetsspråk, ett främmande språk eller teckenspråk. Till finskheten hör enligt påståendet – oberoende av modersmål – emellertid att man kan finska eller svenska.

I påståendet definieras inte finskheten av att man kan båda nationalspråken, utan till exempel en finlandssvensk är finländare, även om personen inte kan någon finska alls, och tvärtom.

K2: Det är viktigt att alla i Finland kan antingen finska eller svenska

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Det är viktigt att alla finländare och de som bor permanent i Finland kan antingen finska eller svenska."

85 % av respondenterna tycker att det är viktigt att alla finländare och personer som är fast bosatta i Finland kan antingen finska eller svenska. 14 % är av annan åsikt. 50 % av respondenterna är av helt samma åsikt och 4 % av helt annan åsikt.

Utgångspunkten för frågan är tanken att varje person som är fast bosatt i Finland oberoende av sitt modersmål borde kunna även finska eller svenska – eller båda. Påståendet förklaras inte närmare, utan frågan låter respondenten själv

bedöma till exempel vilka fördelar eller nackdelar påståendet baseras på.

Frågan tar inte ställning till hur bra man måste kunna endera nationalspråket, men av påståendets formulering kan man tänka att det hänvisar till någorlunda goda språkkunskaper. Påståendet är ett steg mer förpliktande och konkret än formuleringen i fråga K1.

K3: Att kunna ett nationalspråk är en förutsättning för att personen kan ses som finländare

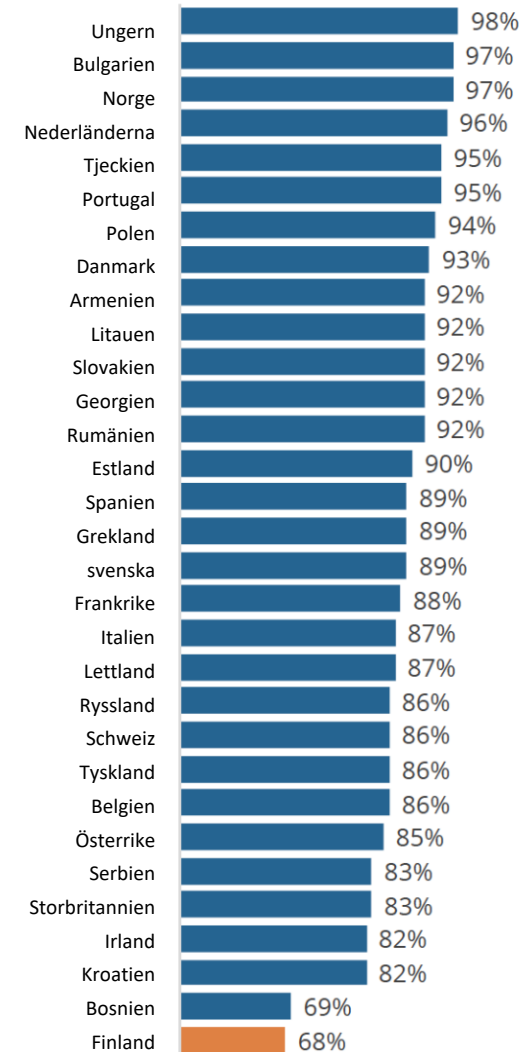
Pew Research Centers enkätfråga från år 2017 användes som modell.

Nationalspråksbarometern hade en fråga – fråga K3 – vars resultat direkt kan jämföras med resultaten från Pew Research Centers undersökning *Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues*, som publicerades år 2018. För Finlands del genomfördes enkäten år 2017.

Nationalspråksbarometern upprepade samma fråga om nationalspråkens betydelse i väsentliga delar såsom den ursprungliga frågan (bilaga 2).

År 2017 verkade finländarnas attityd gentemot nationalspråken avvika avsevärt i det närmaste från alla europeiska länder, även sådana länder som har fler än ett nationalspråk. Finland verkade ha en exceptionellt stor andel, rentav 31 % av respondenterna, som inte upplever att nationalspråken är en betydande del av den nationella identiteten. Forskningsresultatet blev en nyhet i Finland (HS 29.10.2018) och det har hänvisats till även senare i språkpolitiska debatter.

Resultatet har setts som ett oroväckande bevis på att de egna språken inte värdesätts på samma sätt i Finland som i övriga Europa, och att just detta skulle bidra till att engelskan snabbt blir standardspråk vid sidan av nationalspråken. Den stora avvikelser från övriga Europa väckte även frågan: om resultatet verkligen var som det var då, har det skett någon förändring i attityderna? Under de 6 år som gått har till exempel den offentliga debatten om nationalspråkens ställning varit anmärkningsvärt mångsidig, och samtidigt har även anglifieringen spridit sig allt mer.

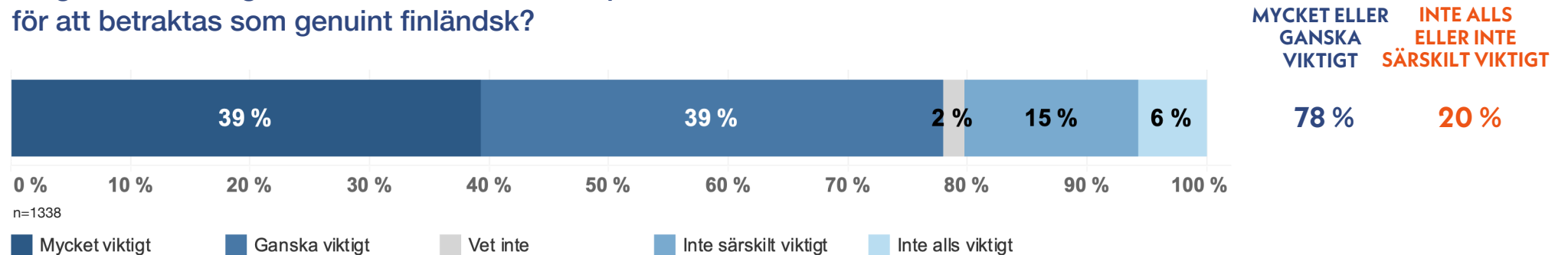
Att kunna ett nationalspråk är en viktig del av den nationella identiteten – andelen respondenter som anser att detta är mycket eller ganska viktigt.

(n=1496/Finland)

K3: Att kunna ett nationalspråk är en förutsättning för att personen kan ses som finländare

Alla respondenter

Frågan: "Hur viktigt anser du att det är att en person kan finska eller svenska för att betraktas som genuint finländsk?"

78 % av respondenterna anser att kunskaper i finska eller svenska är en mycket eller ganska viktig faktor i om en person verkligen kan ses som finländare. 39 % av respondenterna anser att detta är mycket viktigt.

6 % av respondenterna anser inte alls att kunskaper i nationalspråken är en viktig del i definitionen av finskheten och totalt 20 % anser inte att det är särskilt eller alls viktigt.

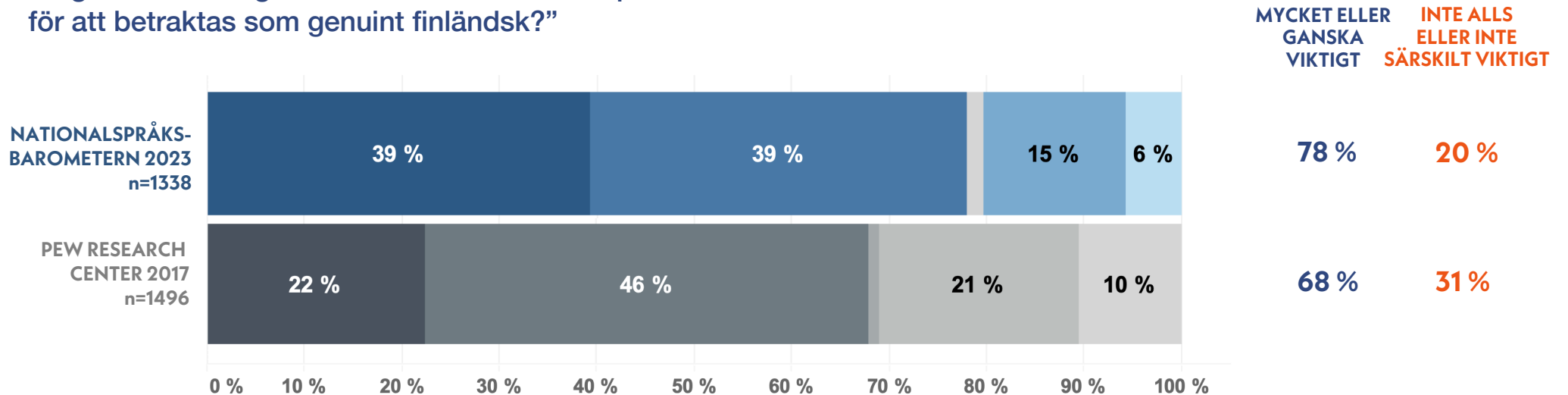
Frågan motsvarar i stort sett den fråga som Pew Research Institute genomfört om nationalspråkens roll.

I den här frågan bedöms individens finskhet, medan fråga K1 granskar saken mer allmänt. Eventuellt förklarar definitionen som riktas mot individen eller formuleringen "verklig finländare" som används i frågan skillnaderna i svarsfördelningen jämfört med den mer neutralt formulerade frågan K1.

K3: Att kunna ett nationalspråk är en förutsättning för att personen kan ses som finländare

Nationalspråksbarometerns resultat jämfört med Pew Research Centers resultat från år 2017

Frågan: "Hur viktigt anser du att det är att en person kan finska eller svenska för att betraktas som genuint finländsk?"

Nationalspråksbarometerns resultat skiljer sig till viss del från Pew Research Centers resultat från år 2017. I Nationalspråksbarometern 2023 upplevde 78 % av respondenterna att nationalspråken var en viktig del av den nationella identiteten, medan 68 % av respondenterna svarade så i den europeiska jämförande undersökningen från år 2017. Undersökningarnas felmarginal för de sammanlagda alternativen "viktigt" och "inte viktigt" är +/- 2,5 %-enheter.

Skillnaden är särskilt tydlig mellan ytterligheterna: nu ansåg 39 % av respondenterna att kunskaper i nationalspråken som en del av den nationella identiteten var "mycket viktigt", medan 22 % av respondenterna var av samma åsikt i undersökningen som utfördes 6 år tidigare.

Orsaken till det annorlunda resultatet kan vara de förändringar i värden och attityder som skett med tiden eller eventuellt vissa skillnader i hur enkäten genomfördes (bilaga 2).

De totala procentenheterna kan avvika från stolpdiaagrammets uppgifter på grund av avrundningsskillnader.

Sammandrag

Tema 1: Nationalspråkens värde och betydelse, K1–K3

Nationalspråkens värde och betydelse utreddes med tre principiella frågor. Vad gäller dessa är finländarnas åsikter mycket tydliga: att kunna nationalspråken är en väsentlig del av finskheten (K1) och det är viktigt att alla finländare och personer som är fast bosatta i Finland kan finska eller svenska (K2).

Även det tredje påståendet (K3) om att kunskaper i ett nationalspråk är viktigt för att en person verkligen kan ses som finländare stöds av en klar majoritet – 78 % – medan en motsvarande fråga i den europeiska jämförande undersökningen från år 2017 endast fick medhåll av 68 % av respondenterna.

Frågorna K1–K3 ställdes i början av enkäten. På så sätt ville man få respondenternas första reaktion innan enkäten gick närmare in på fördjupande frågor om bland annat nackdelarna med ökad användning av engelska inom olika samhällsområden samt åsikter om nödvändiga språkpolitiska regleringsmetoder.

En intressant fråga är hurdana faktorer förklarar den i sig lilla, men i europeisk jämförelse stora minoritet, som inte anser att nationalspråken spelar en betydande roll som del av den nationella identiteten. Utgående från Nationalspråksbarometerns material kan man inte notera att de sociodemografiska bakgrundsvariablerna ålder, kön, modersmål, inkomstnivå, utbildningsnivå eller boendeort skulle i någon större utsträckning förklara attitydskillnaderna i dessa principiella frågor (K1–K3).

	ÖVERENS	OENIG
K1: Att kunna ett nationalspråk är en väsentlig del av finskheten	86 %	12 %
K2: Det är viktigt att alla i Finland kan antingen finska eller svenska	85 %	14 %
K3: Att kunna ett nationalspråk är en förutsättning för att personen kan ses som finländare	78 %	20 %

Genom att titta på partipolitisk ståndpunkt och öppna frågor kan man göra antagandet att det bland respondenterna som förhåller sig negativt till nationalspråkens värde och betydelse finns flera, sinsemellan olika attitydgrupper. Sådana är bland annat de som förhåller sig mycket negativt till svenskans ställning, de som är starkt engagerade i arbetskraftsinvandring samt personer som stödjer byggandet av ett flerspråkigt samhälle. Djupare förståelse för attitydfördelningen skulle emellertid kräva en mer omfattande kvantitativ urvalsundersökning samt kompletterande kvalitativ undersökning.

Svarsfördelningen presenteras per fråga enligt bakgrundsvariablerna i bilaga 3. För frågorna K1–K3 är de mest intressanta observationerna som relaterar till bakgrundsvariabler skillnader i partipolitisk ståndpunkt, särskilt vad gäller fråga K3.

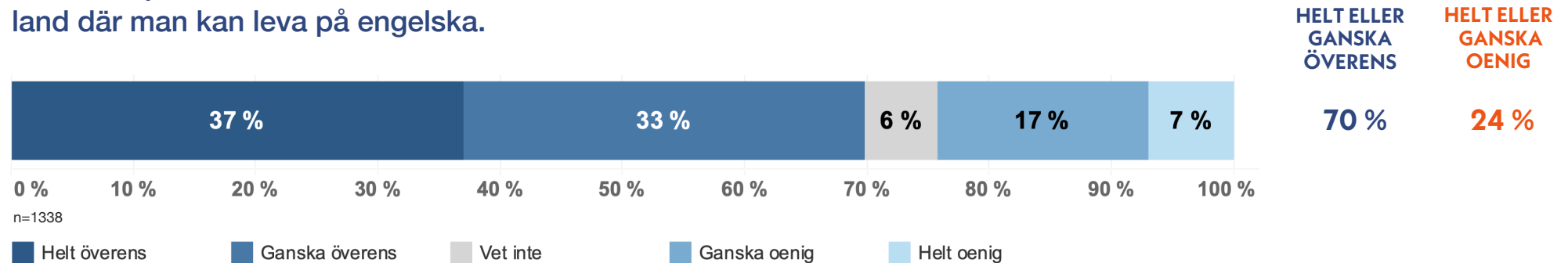
Tema 2: Engelskan i det finländska samhället

K4: Ett engelskspråkigt Finland?

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Finland bör inte framställas som ett land där man kan leva på engelska."

En klar majoritet av respondenterna, 70 %, är helt eller någorlunda av samma åsikt om att man för att locka utländsk arbetskraft inte skulle få skapa en bild av Finland som ett land där man kunde leva på engelska. 24 % av respondenterna är av annan åsikt. 37 % av respondenterna var av helt samma åsikt och 7 % var av helt annan åsikt.

När enkäten ställer till mer avgränsade och konkreta påståenden stiger även andelen av svarsalternativet "jag kan inte säga", som i den här frågan är 6 % av respondenterna.

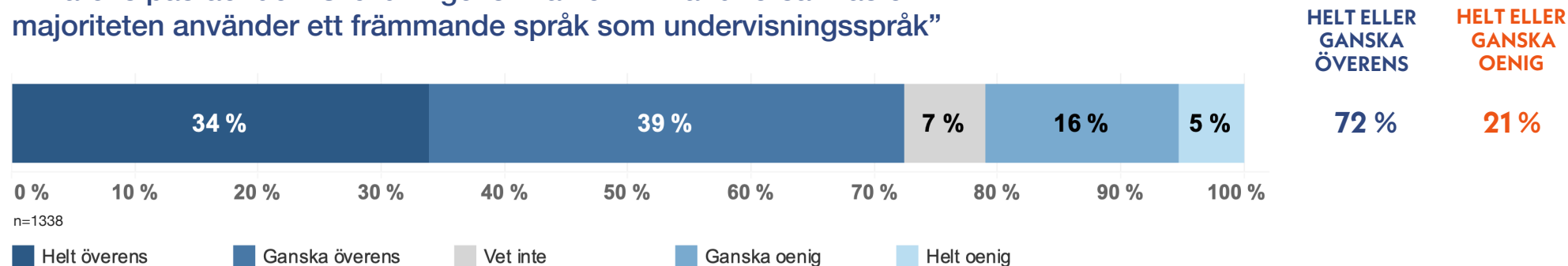
Fråga K4 presenterades som en del av den helhet som behandlade invandring.

Frågan inleddes med meningen: "Det ökande användandet av engelskan i det finska samhället försvaras ofta med fördelarna för invandrare och som ett nödvändigt sätt att locka kompetent arbetskraft från utlandet. Hur mycket håller du med eller inte håller med om följande påståenden som rör ämnet?"

K5: Engelska som undervisningsspråk och utbildningens kvalitet

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Utbildningens kvalitet i Finland försämras om majoriteten använder ett främmande språk som undervisningsspråk"

En klar majoritet av respondenterna, 72 %, är av helt eller någorlunda samma åsikt om att utbildningens kvalitet i Finland sjunker om man som undervisningsspråk övergår till att använda ett språk som är främmande för majoriteten. 34 % av respondenterna är av helt samma åsikt och 5 % av helt annan åsikt.

7 % av respondenterna valde svarsalternativet "jag kan inte säga". Detta är en klart större andel än i frågorna i avsnittet Nationalspråkens värde och betydelse, som är tydligare attitydfrågor.

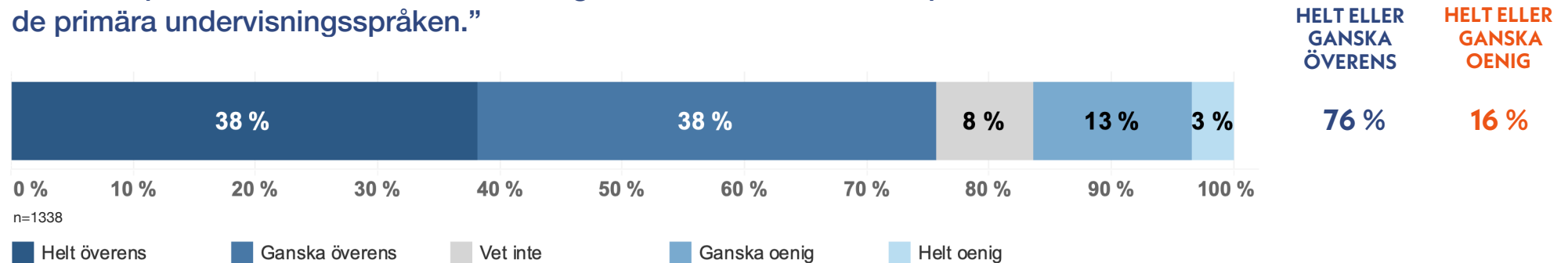
Fråga K5 ställdes som en del av den helhet som behandlade högskoleutbildning.

Frågan inleddes med meningen: "Många finländska högskolor och yrkesskolor erbjuder undervisning på engelska och engelskspråkiga utbildningsprogram. Hur förhåller du dig till följande påståenden om detta ämne?"

K6: Nationalspråken som primära undervisningsspråk på högskolor

Alla respondenter

Enkätens påstående: "I universitet och högskolor bör de nationella språken vara de primära undervisningsspråken."

En klar majoritet av respondenterna, 76 %, är av helt eller någorlunda samma åsikt om att finska och svenska ska användas som primärt undervisningsspråk i högskolor. 16 % av respondenterna är av annan åsikt. 38 % av respondenterna är av helt samma åsikt och 3 % av helt annan åsikt. 8 % kunde inte ta ställning till frågan.

Fråga K6 ställdes som en del av den helhet som behandlade språkpolitisk reglering i slutet av enkäten, och på så sätt har kopplingen till engelskan varit klar för respondenten, även om det inte nämns direkt i påståendet.

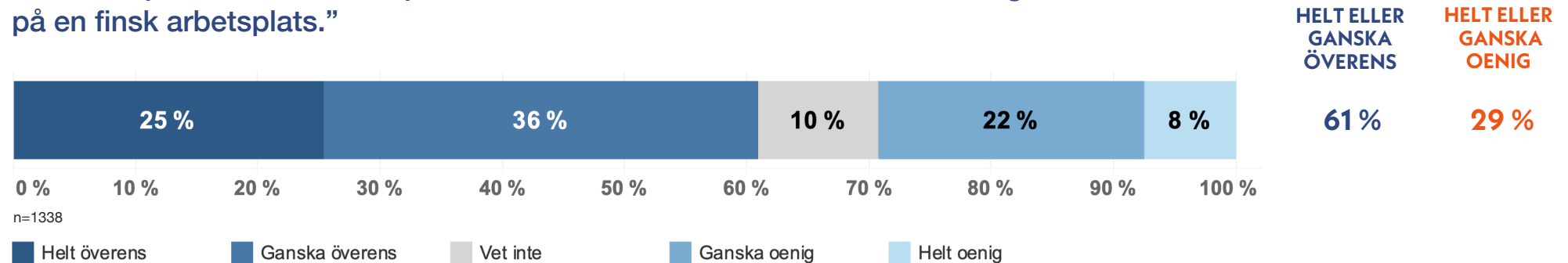
Frågan inleddes med meningen: "Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden om ställningen för våra nationalspråk, det vill säga det finska och det svenska språket?"

Helheten behandlade mångsidigt olika metoder som kunde påverka nationalspråkens ställning. På så sätt reflekterar svaren till exempel på den här frågan förutom respondentens uppfattning om värdet på utbildning på nationalspråken, även inställningen till behovet av statsmaktens språkpolitiska reglering i allmänhet.

K7: Engelska som arbetspråk på finländska arbetsplatser

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Arbetsplatsens effektivitet minskar om man talar engelska på en finsk arbetsplats."

En klar majoritet av respondenterna, 61 %, är av helt eller någorlunda samma åsikt om att arbetets effektivitet lider om man pratar engelska på en finländsk arbetsplats. Frågan delar emellertid finländarnas åsikter mer än flera andra frågor, eftersom 29 % är av annan åsikt om påståendet.

25 % av respondenterna är av helt samma åsikt och 8 % är av helt annan åsikt. 10 % kunde inte ta ställning till frågan.

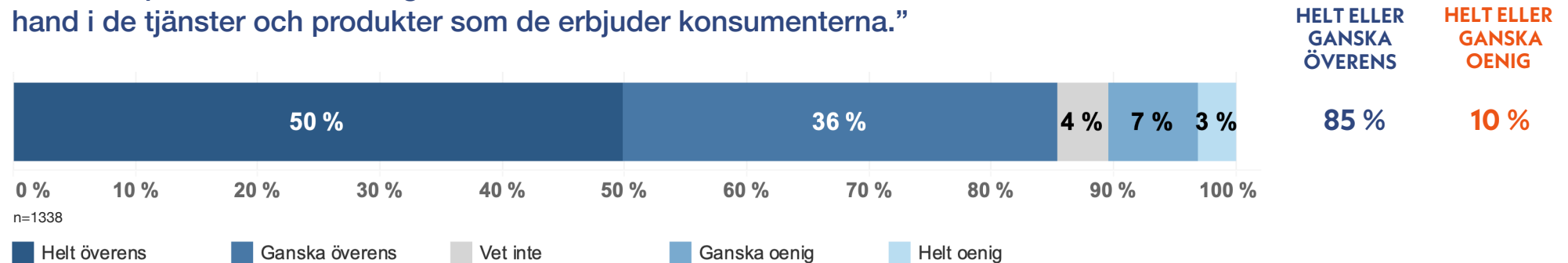
Fråga K7 presenterades som en del av den helhet som behandlade arbetslivet.

Frågan inleddes med meningen: "Om engelska används som standardspråk på arbetsplatsen i Finland istället för finska och svenska kan det ha olika för- och nackdelar. Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden som rör ämnet?"

K8: Tjänster för konsumenter i första hand på finska och/eller svenska

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Företag bör använda finska och/eller svenska i första hand i de tjänster och produkter som de erbjuder konsumenterna."

Finländarna vill att företag erbjuder tjänster i första hand på finska och/eller svenska. Rentav 85 % av respondenterna är av den åsikten, och enbart 10 % är av annan åsikt. 4 % kunde inte ta ställning till frågan. 50 % är av helt samma åsikt och enbart 3 % var av helt annan åsikt.

Resultatet var överraskande tydligt: finländarnas rätt till tjänster på sitt eget språk i sitt eget land är helt tydligt viktigare för respondenterna än företagarens frihet att erbjuda tjänster på valfritt språk. Resultatet är överraskande även för att lagstiftningen inte för närvarande i någon större utsträckning förpliktar till tjänster på nationalspråken.

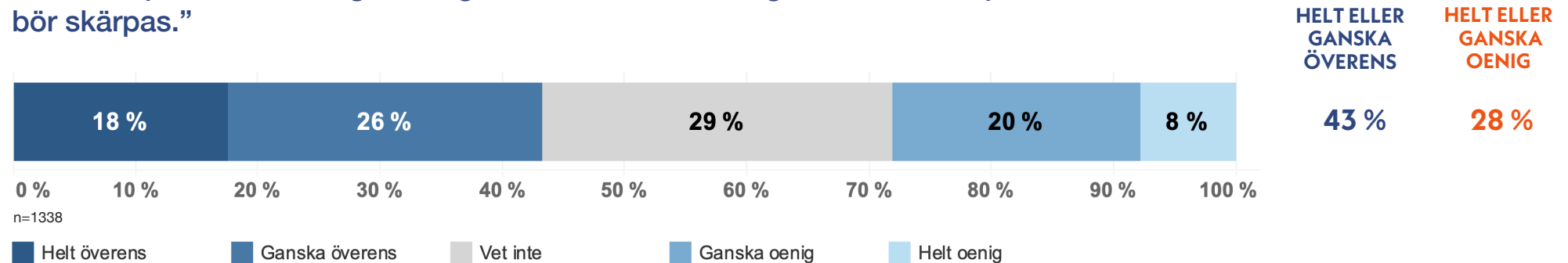
Frågan om tjänsternas språk anknyter till en debatt under hösten 2023 som handlade om hur företag inom kafé- och restaurangbranschen särskilt i huvudstadsregionen kan erbjuda tjänster enbart på engelska.

Fråga K8 ställdes som en del av den helhet som behandlade språkpolitisk reglering och åtgärder för att stärka nationalspråkens ställning. Frågan inleddes med meningen: "Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden om ställningen för våra nationalspråk, det vill säga det finska och det svenska språket?"

K9: Striktare lagstiftning som stöd för nationalspråken

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Lagstiftningen som rör användningen av nationalspråken bör skärpas."

Majoriteten som tog ställning till påståendet ville göra lagstiftningen om användningen av nationalspråk striktare. Av respondenterna är 43 % av helt eller någorlunda samma åsikt. Av annan åsikt var däremot 28 %.

Frågan var svår för många: rentav 29 % av respondenterna kunde inte uttrycka sin åsikt om i frågan. Det här är naturligt även för att frågan ställde ett ganska högt krav, men likväl i allmänna drag. Respondenten blev tvungen att ta ställning till striktare lagstiftning utan att veta hurudan lagstiftning och hurudan åtstramning som avses.

När frågorna behandlade mer specifika åtgärder – varav de flesta skulle kräva striktare språkpolitisk reglering för att kunna förverkligas – blev det enklare att svara. Ett exempel på en sådan fråga är fråga K6 (s. 19). Fråga K9 ställdes som en del av den helhet som behandlade språkpolitisk reglering och åtgärder för att stärka nationalspråkens ställning.

Frågan inleddes med meningen: "Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden om ställningen för våra nationalspråk, det vill säga det finska och det svenska språket?"

Sammandrag

Tema 2, Engelskan i det finländska samhället, K4–K9

Finländarnas attityd till samhällets anglifiering bedöms med hjälp av sex frågor. En klar majoritet anser att användningen av engelska som standardspråk är på många sätt skadligt eller oönskat. Finländarna vill heller inte att man försöker skapa en bild av Finland som ett land där man kan leva på engelska, och majoriteten av respondenterna tycker att det finns skäl till strängare lagstiftningen kring användningen av nationalspråken.

Frågorna K5–K8 bedömer användningen av engelska som standardspråk i utbildning, på arbetsplatser och i privata tjänster.

Finländarna tar starkare ställning till att även privata tjänster borde erbjudas till konsumenterna på finska eller svenska: det anser rentav 85 % av respondenterna. Respondenterna förhåller sig mindre strängt till påståendet om att arbetets effektivitet skulle lida om man talade engelska på finländska arbetsplatser, men även här var en klar majoritet (61 %) av samma åsikt.

Fråga K4 bedömer om det finns anledning att skapa en bild av Finland som ett land där man kan leva på engelska. 70 % tycker att det inte är en bra idé. 43 % av respondenterna är redo att strama åt lagstiftningen kring användningen av nationalspråken, medan 28 % är emot det.

Vad gäller dessa frågor verkar åldern förklara attitydskillnaderna i viss utsträckning: yngre åldersklasser anser inte att användningen av engelska som standardspråk är lika negativt som de äldre åldersklasserna. Bortsett från fråga K9 fanns emellertid fler som var av

	ÖVERENS	OENIG
K4: Finland bör inte framställas som ett land där man kan leva på engelska	70 %	24 %
K5: Utbildningens kvalitet försämras med ett främmande språk som undervisningsspråk	72 %	21 %
K6: I universitet och högskolor bör de nationella språken vara de primära undervisningsspråken	76 %	16 %
K7: Arbetsplatsens effektivitet minskar om man talar engelska på en finsk arbetsplats	61 %	29 %
K8: Företag bör använda finska eller svenska i första hand i sina tjänster och produkter	85 %	10 %
K9: Lagstiftningen som rör användningen av nationalspråken bör skärpas	43 %	28 %

samma åsikt än av olika åsikt i alla åldersklasser. Samma gäller även bl.a. bakgrundsvariablerna ålder, modersmål och utbildningsbakgrund. I frågorna K5 och K7 var de svenskspråkiga respondenterna i mindre utsträckning än de finskspråkiga av den åsikten att användningen av ett främmande språk kunde påverka kvaliteten och effektiviteten. Partipolitisk ståndpunkt förklarar särskilt skillnaderna i svarsfördelningen i fråga K4. Svarsfördelningen presenteras per fråga enligt bakgrundsvariablerna i bilaga 3.

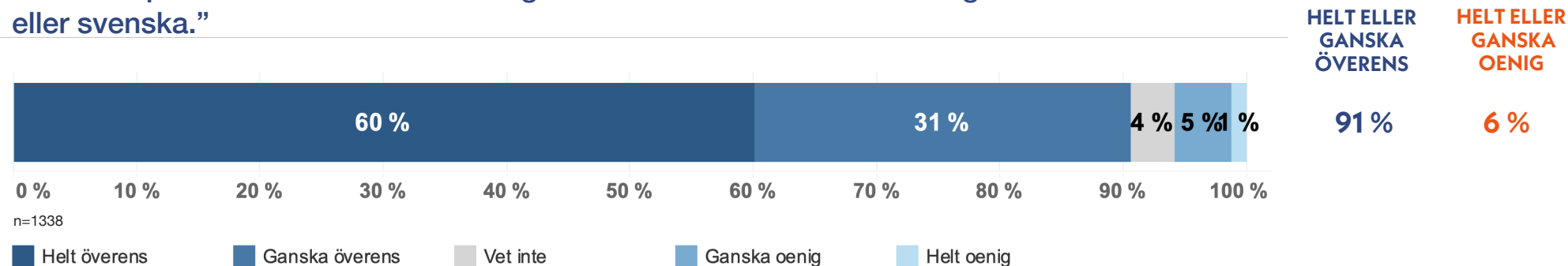
Tema 3: Gemensamma språk och jämlikhet

K10: Snabb språkinlärning främjar integrationen

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Invandrare integreras bättre om de snabbt lär sig finska eller svenska."

Finländarna är nästan eniga om att snabbast möjliga inlärning av finska eller svenska skulle främja invandrarens integrering. 91 % av respondenterna är av denna åsikt, medan enbart 6 % är av annan åsikt. Rentav 60 % är av helt samma åsikt och enbart 1 % av helt annan åsikt.

När frågan formulerades antog man att förhållandet mellan kunskaper i det lokala språket och integrering skulle vara ett ganska allmänt accepterat, faktiskt påstående. Påståendet spetsades till en aning genom att lägga till bestämningen "snabbast möjliga" språkinlärning.

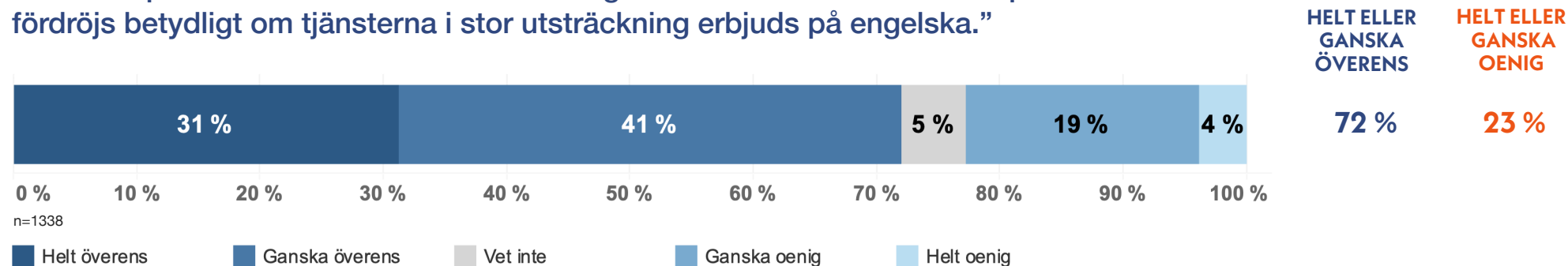
Formuleringen "finska eller svenska" störde inte respondenterna, utan majoriteten av respondenterna uppfattade troligen att detta syftade på att t.ex. på en svenskspråkig ort är svenska de första språket man lär sig.

Fråga K10 ställdes som en del av den helhet som behandlade invandring. Frågan inleddes med meningen: "Det ökande användandet av engelskan i det finska samhället försvaras ofta med fördelarna för invandrare och som ett nödvändigt sätt att locka kompetent arbetskraft från utlandet. Hur mycket håller du med eller inte håller med om följande påståenden som rör ämnet?"

K11: Engelskspråkiga offentliga tjänster fördröjer språkinläringen

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Invandrarnas inläring av det finska eller svenska språket fördröjs betydligt om tjänsterna i stor utsträckning erbjuds på engelska."

Finländarna är överraskande starkt av den åsikten att omfattande engelskspråkiga offentliga tjänster fördröjer invandrarnas inläring av finska eller svenska. Så tänker 72 % av respondenterna, medan 23 % är av annan åsikt. 32 % av respondenterna är av helt samma åsikt, och enbart 4 % av helt annan åsikt.

Resultatet är beaktansvärt i en situation där flera politiska aktörer och förvaltningsaktörer försöker öka antalet offentliga tjänster som erbjuds på engelska och andra främmande språk, såsom utbildning, myndighetstjänster, kommunikation och sociala funktioner.

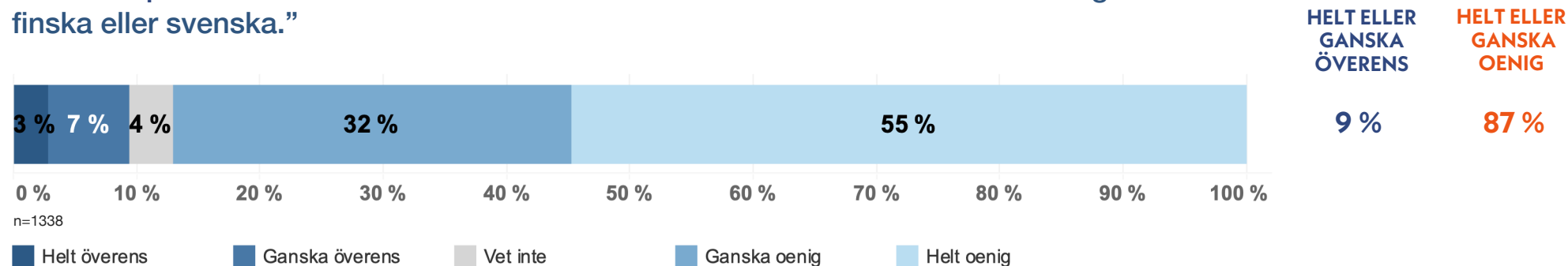
Precis som i fråga K10 formades påståendet ganska starkt genom att lägga till bestämningen "fördröjs avsevärt".

Fråga K10 ställdes som en del av den helhet som behandlade offentliga tjänster. Frågan inleddes med meningen: "Man har på senare tid i Finland allt mer försökt erbjuda offentliga tjänster även på engelska. Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden som rör ämnet?"

K12: Är kravet på inläringen av finska/svenska diskriminering?

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Det är diskriminerande att kräva att invandrare ska lära sig finska eller svenska."

Finländarna är mycket eniga om att man kan fordra att invandrare ska lära sig finska eller svenska och att detta inte är diskriminering. Så tycker 87% av respondenterna. 9 % av respondenterna är av samma åsikt som påståendet, det vill säga de ansåg att kravet var diskriminerande.

Frågan är särskilt kopplad till arbetslivet, där intresseorganisationer och utbildningsbranschen ställt krav på att arbetsplatserna i allt större utsträckning borde godkänna användningen av engelska som arbetsspråk.

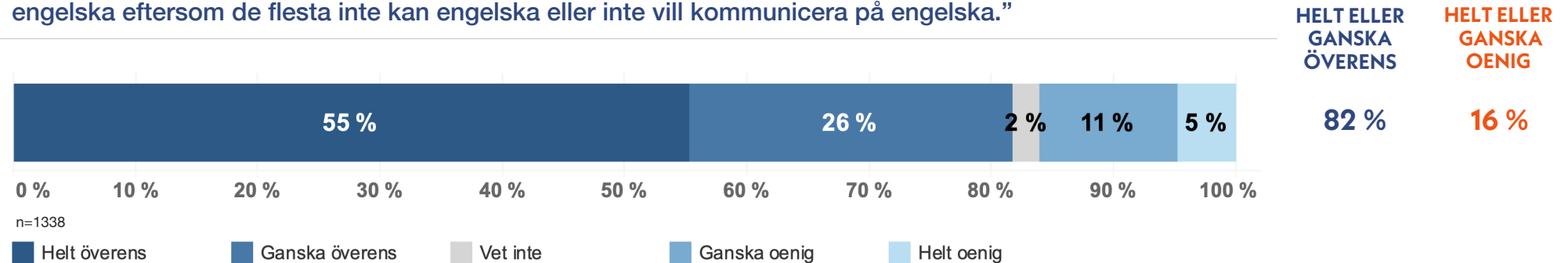
Omfattande offentliga tjänster på engelska grundas också på tanken att det är orimligt att begära att en invandrare snabbt ska lära sig finska eller svenska.

Fråga K12 ställdes som en del av den helhet som behandlade invandring. Frågan inleddes med meningen: "Det ökande användandet av engelskan i det finska samhället försvaras ofta med fördelarna för invandrare och som ett nödvändigt sätt att locka kompetent arbetskraft från utlandet. Hur mycket håller du med eller inte håller med om följande påståenden som rör ämnet?"

K13: Det är diskriminerande att betjäna konsumenter i Finland enbart på engelska

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Det är diskriminerande att betjäna konsumenter i Finland endast på engelska eftersom de flesta inte kan engelska eller inte vill kommunicera på engelska."

Kundservice som enbart erbjuds på engelska anses allmänt vara diskriminerande i privata tjänster. En klar majoritet, 82 % av respondenterna, instämde med påståendet. 55 % av respondenterna är av helt samma åsikt och enbart 5 % av helt annan åsikt.

I ställningstagandet har respondenten kunnat tänka att det är en finsk- eller svenskspråkig person som inte kan till exempel engelska som blir diskriminerad, men lika gärna en person som har ett inhemskt minoritetsspråk som modersmål eller en person som pratar ett främmande språk som inte kan engelska bra eller alls.

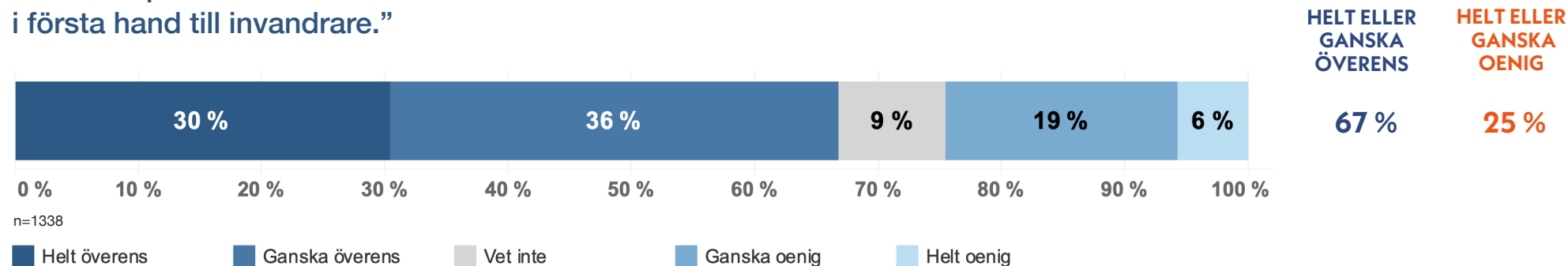
Frågan inkluderade medvetet två perspektiv: både diskriminering av personer som inte kan engelska och å andra sidan rätten hos finländare och personer som bor i Finland att leva i Finland på finska och/eller svenska, även om de kan god engelska. Resultatet är trots detta mycket tydligt.

Fråga K13 ställdes som en del av den helhet som behandlade privata tjänster. Frågan inleddes med meningen: "Vissa företag erbjuder kundtjänst och produkter endast på engelska till finska konsumenter. Hur mycket håller du med eller inte håller med följande påståenden som rör ämnet?"

K14: Invandrare ska i första hand tilltalas på finska eller svenska

Alla respondenter

Enkätens påstående: "Finländare bör tala finska eller svenska i första hand till invandrare."

Majoriteten av finländarna – 67 % – tycker att finländarna borde i huvudsak prata finska eller svenska med invandrare. 25 % är av annan åsikt. 30 % är av helt samma åsikt, 6 % av helt annan åsikt och 9 % kan inte ta ställning till påståendet.

Frågan är kopplad till debatten där invandrare själva har berättat om svårigheten att få öva på att prata finska eller svenska när lokalbefolkningen lätt byter språk till engelska.

Fråga K14 ställdes som en del av den helhet som behandlade språkpolitisk reglering och åtgärder för att stärka nationalspråkens ställning.

Frågan inleddes med meningen: "Hur mycket håller du med om eller inte håller med om följande påståenden om ställningen för våra nationalspråk, det vill säga det finska och det svenska språket?"

Sammandrag

Tema 3: Gemensamma språk och jämlikhet, K10–K14

Ökad användning av engelska i det finländska samhället – särskilt inom utbildning, arbetslivet och tjänster – motiveras vanligtvis som en nödvändighet för att kunna påskynda och underlätta arbetskraftsinvandringen. Frågorna K10–K14 i Nationalspråksbarometern närmade sig ämnet utifrån det jämlika samhällets och integreringens synvinkel.

I ljuset av resultaten ser finländarna som ett viktigt och genomförbart mål att alla finländare och personer som är fast bosatta i Finland har nationalspråk som sinsemellan gemensamma språk.

Finländarna är nästan eniga om att invandrare snabbt ska lära sig finska eller svenska (91 % av respondenterna) och att ett dylikt krav inte är diskriminerande (87 %).

Av respondenterna anser 72 % att omfattande offentliga tjänster på engelska fördröjer invandrarnas språkinläring. 67 % av finländarna tycker att finländarna i huvudsak borde prata finska eller svenska med invandrare.

Kundservice som enbart erbjuds på engelska anses allmänt vara diskriminerande i privata tjänster. Motiveringen till påståendet var att alla finländare och personer som bor i Finland – oberoende av modersmål – inte kan engelska eller vill inte använda det när de uträttar ärenden. En mycket stor del av respondenterna instämde med påståendet: 82 % tycker så.

	ÖVERENS	OENIG
K10: Invandrare integreras bättre om de snabbt lär sig finska eller svenska	91 %	6 %
K11: Inläring av språket fördröjs om offentliga tjänsterna i stor utsträckning erbjuds på engelska	72 %	23 %
K12: Det är diskriminerande att kräva att invandrare ska lära sig finska eller svenska	9 %	87 %
K13: Det är diskriminerande att betjäna konsumenter i Finland endast på engelska	82 %	16 %
K14: Finländare bör tala finska eller svenska till invandrare	67 %	25 %

Av bakgrundsvariablerna förklarar åldern skillnaderna i svarsfördelningen i vissa frågor. Till exempel i fråga K12 betonades i den allra yngsta åldersgruppen aningen oftare än i de andra åldersgrupperna tanken om att kravet på att lära sig ett nationalspråk skulle vara diskriminerande.

Såsom i övriga frågehelteter tycks partipolitisk ståndpunkt bäst förklara attitydskillnaderna. Svarsfördelningen presenteras per fråga enligt bakgrundsvariablerna i bilaga 3.

Huvudsakliga iakttagelser

Huvudsakliga iakttagelser

Del 1: Nationalspråken och engelskan

Finländarna anser att kunskaper i finska eller svenska är en väsentlig del av finskheten, och vill att det finländska samhället i huvudsak fungerar på finska och svenska.

Av finländarna tycker 85 % att det är viktigt att alla finländare och personer som är fast bosatta i Finland kan finska eller svenska.

Majoriteten av finländarna stödjer stärkandet av nationalspråkens ställning.

72 % av finländarna tror att utbildningens kvalitet på universiteten och högskolorna sjunker om undervisningsspråket är främmande för majoriteten. 85 % av finländarna vill att företagen i främsta hand använder finska eller svenska i tjänster som erbjuds till konsumenterna.

Finländarna är också skeptiska till pågående projekt, där offentliga tjänster erbjuds allt mer omfattande på engelska:
72 % av respondenterna tror att detta avsevärt fördröjer invandrarnas inläring av finska eller svenska.

Finländarna är nästan eniga om att inläringen av det lokala språket främjar integreringen –

91 % är av den åsikten.

Finsk- och svensktalande har en viktig roll i detta: en klar majoritet, det vill säga 67 % av respondenterna, ansåg att man i huvudsak borde prata finska eller svenska med invandrare.

En stor majoritet av finländarna oberoende av ålder, kön, bostadsort, utbildning och partipolitisk ståndpunkt stödjer i sina svar nationalspråken som våra gemensamma språk och motsätter sig att engelskan görs till allmänt vardagsspråk i Finland.

70 % vill inte att man skapar en bild av Finland som ett land där man kan leva på engelska.

Huvudsakliga iakttagelser

Del 1: Nationalspråken och engelskan

86 %

anser att det är en viktig del av finskheten att man kan finska eller svenska.

76 %

tycker att nationalspråken borde vara primära undervisningspråk på högskolor.

85 %

vill att företagen i främsta hand använder finska och/eller svenska i tjänster som erbjuds till konsumenterna.

87 %

tycker att invandrare kan krävas att lära sig finska eller svenska, och att det inte är diskriminerande.

72 %

tror att inläring av språket fördröjs om offentliga tjänsterna i stor utsträckning erbjuds på engelska.

70 %

vill inte att man skapar en bild av Finland som ett land där man kan leva på engelska.

72 %

tror att ökad användning av engelska som undervisningspråk försämrar kvaliteten på den finländska utbildningen.

67 %

säger att finländarna i huvudsak borde prata finska eller svenska med invandrare.

I procentsatserna ingår de respondenter som har valt antingen "helt överens" eller "ganska överens" på en fyrgradig svarsskala.

BILAGOR

Bilaga 1: Konfidensinterval

95 % LUOTTAMUSVÄLI, %-yksikköä

Tulokseksi saatu %-osuus	VASTAAJAMÄÄRÄ																	
	20	40	60	80	100	140	180	220	260	300	400	500	600	800	1000	2000	3000	5000
5 tai 95	± 13,2	± 8,5	± 6,5	± 5,5	± 4,8	± 3,9	± 3,4	± 3,1	± 2,8	± 2,6	± 2,2	± 2,0	± 1,8	± 1,5	± 1,4	± 1,0	± 0,8	± 0,6
10 tai 90	± 14,9	± 10,1	± 8,1	± 6,9	± 6,1	± 5,1	± 4,5	± 4,1	± 3,7	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 2,4	± 2,1	± 1,9	± 1,3	± 1,1	± 0,8
15 tai 85	± 16,3	± 11,4	± 9,2	± 8,0	± 7,1	± 6,0	± 5,3	± 4,8	± 4,4	± 4,1	± 3,5	± 3,1	± 2,9	± 2,5	± 2,2	± 1,6	± 1,3	± 1,0
20 tai 80	± 17,3	± 12,4	± 10,1	± 8,8	± 7,9	± 6,6	± 5,9	± 5,3	± 4,9	± 4,5	± 3,9	± 3,5	± 3,2	± 2,8	± 2,5	± 1,8	± 1,4	± 1,1
25 tai 75	± 18,2	± 13,2	± 10,8	± 9,4	± 8,4	± 7,1	± 6,3	± 5,7	± 5,3	± 4,9	± 4,2	± 3,8	± 3,5	± 3,0	± 2,7	± 1,9	± 1,6	± 1,2
30 tai 70	± 18,9	± 13,8	± 11,4	± 9,9	± 8,9	± 7,5	± 6,7	± 6,0	± 5,5	± 5,2	± 4,5	± 4,0	± 3,7	± 3,2	± 2,8	± 2,0	± 1,6	± 1,3
35 tai 65	± 19,4	± 14,2	± 11,8	± 10,3	± 9,2	± 7,8	± 6,9	± 6,3	± 5,8	± 5,4	± 4,7	± 4,2	± 3,8	± 3,3	± 3,0	± 2,1	± 1,7	± 1,3
40 tai 60	± 19,8	± 14,6	± 12,1	± 10,5	± 9,4	± 8,0	± 7,1	± 6,4	± 5,9	± 5,5	± 4,8	± 4,3	± 3,9	± 3,4	± 3,0	± 2,2	± 1,8	± 1,4
45 tai 55	± 20,0	± 14,7	± 12,2	± 10,7	± 9,6	± 8,1	± 7,2	± 6,5	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,3	± 4,0	± 3,4	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4
50	± 20,1	± 14,8	± 12,3	± 10,7	± 9,6	± 8,2	± 7,2	± 6,6	± 6,0	± 5,6	± 4,9	± 4,4	± 4,0	± 3,5	± 3,1	± 2,2	± 1,8	± 1,4

Exempel på tolkning:

1 022 personer har svarat på en fråga. Av respondenterna svarade 33 % "av samma åsikt". I tabellen presenteras ett respondentantal som är närmast frågans respondentantal, samt en %-andel som är närmast %-andelen i svars kategorin som undersöks. Närmast respondentantalet 1 022 i tabellen är respondentantalet 1 000 och närmast %-andelen 33 är %-andelen 35. Konfidensintervallen är i skärningspunkten mellan respondentantalet 1 000 och %-andelen 35. %-andelen av hela befolkningen som är "av samma åsikt" som frågan är alltså "med 95 % sannolikhet" mellan 33 ±3,0 det vill säga mellan 30–36.

Bilaga 2: Bakgrundsinformation om genomförandet av Pew Research Center-undersökningen

Pew Research Center publicerade år 2018 den europeiska jämförande undersökningen Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues. För Finlands del genomfördes enkäten år 2017. En av frågorna i enkäten var hur viktigt respondenten anser att det är att kunna ett nationalspråk som en del av den nationella identiteten.

När man jämför hur Pew Research Center genomförde sin undersökning år 2017 och hur Nationalspråksbarometern genomfördes år 2023 finns det anledning att observera skillnaderna mellan undersökningsmetoderna, som kan ha en inverkan på resultaten:

- Pew Research Centers undersökning gjordes som telefonundersökning, Nationalspråksbarometern 2023 däremot som enkät i en internetpanel
- I Pew Research Centers undersökning ställdes frågan som en del av en större värdeundersökning, där man behandlade olika teman kring religion och diskriminering; Nationalspråksbarometern ställde enbart frågor om nationalspråken och engelskan

Undersökningsresultaten från Pew Research Centers jämförande undersökning "Eastern and Western Europeans Differ on Importance of Religion, Views of Minorities, and Key Social Issues" från 2018 har publicerats som öppna data: <https://www.pewresearch.org/religion/dataset/western-europe-survey-dataset/>

Forskningsrapporten om Finlands del i undersökningen finns på adressen: <https://www.pewresearch.org/methods/interactives/international-methodology/all-survey/finland/all-year>

Bilaga 3: Fördelning av svaren efter bakgrundsvariabler

Bilaga 4: Frågorna på finska och svenska

Svarsfördelning efter bakgrundsvariabler för Del 1 finns i bilaga 3:
Nationalspråksbarometern 2023 Del 1 Tabeller.pdf

Frågor på finska och svenska för Del 1 finns i bilaga 4:
Nationalspråksbarometern 2023 Del 1 Frågor.pdf

Båda bilagorna finns på:
<https://nationalspraksbarometern.fi>